

43nd
FAJR INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL

روز پنجم

گروه ما برای نیمروز چه مسیری را
در این سال‌ها طی کرده‌اند؟

مدرس سینمایی مهدویان

امین حیایی بخش مهمی از میراث
تصویری سینمای بعد از انقلاب است

مردی از جنوب شهر

سکانس اول

علیه
محافظه کاری

سعید مروقی

هیچ فیلمی و به تبعش هیچ جشنواره‌ای به تنهایی توانایی آفریدن جنجال اجتماعی و آشوب و برهم زدن نظم عمومی را ندارد.

ممکن است فیلم یا رخدادی سینمایی سوار بر موج سیاسی یا تنش اجتماعی شود، ولی به تنهایی و بدون بستر مناسب، مجال است چنین اتفاقی رخ دهد. تاریخ هیچ درخت تناوری را به یسار ندارد که به نسیمی خم شده باشد. در اینجا و در این مورد خاص، بارها شاهد نگرانی‌های بیهوده و برخاسته از سوء تفاهم و ذهنیت محافظه کار مدیران سینمایی ادوار مختلف بوده ایم.

جشنواره فیلم فجر هر جا جسورانه‌تر عمل کرده پاسخ بهتری گرفته و هر مقطعی گرفتار ملاحظات فرامتنی شده، سترون آمده و خنثی رفته است.

این جشنواره‌ای است که بارها به دست خودش جذاب‌ترین فیلم‌هایی را که می‌توانست به رونقش بینجامد، حذف کرده یا از دایره رقابت بیرون انداخته و به حاشیه رانده است. پیش آمده که فیلمی غیرقابل نمایش تشخیص داده شده و چند سال بعد و نه در شرایطی ملتهب، مجوز گرفته و حتی جوایز فراوانی از فجر گرفته و هیچ اتفاقی هم نیفتاده است. تفسیر به رأی مدیران، سابقه‌های به اندازه پیشینه فیلم فجر دارد. به همین دلیل فیلم مغضوب یک دوره، فیلم محبوب دوره‌ای دیگر شده است.

جشنواره فیلم فجر در گذر زمان، هر چه که گذشت محافظه کارتر شد. قاعده هر چه دست به عصا بهتر، بر جشنواره استوار شد و روح محافظه کاری، بیشتر از همیشه به یاد مخاطبان آورد که این جشنواره رخدادی دولتی است و در هر صورت باید تصویری موجه و بدون دردسر از سینمای ایران ارائه کند. در اوایل دهه ۹۰ کار به جایی رسید که متولیان جشنواره از داوران خواستند بزنده جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد را عوض کنند. تغییر برگزیدگان جشنواره البته سنتی دیرپا در این فستیوال بوده ولی هیچ‌گاه ماجرا چنین به صراحت رخ نداده بود. در جشنواره‌ای که هنوز به «نقش» جایزه می‌دهند نه «بازی»، چنین اتفاقی‌هایی خیلی جای تعجب ندارد.

در آغاز دورانی تازه که می‌تواند به فصلی متفاوت در فیلم فجر و سینمای ایران بینجامد، مروی بر «آنچه گذشت» می‌تواند مزایای بسیاری برای متولیان و برگزارکنندگان داشته باشد که مهم‌ترینش جلوگیری از اختراع دوباره چرخ و همت برای اصلاح چرخه معیوب است.

فیلمه پناه آذر

نزدیک یک دهه از ظهور محمدحسین مهدویان به عنوان یکی از پدیده‌های مهم سینمای ایران می‌گذرد. ۹ سال پیش با «ایستاده در غبار» در امتداد سریال «آخرین روزهای زمستان» تجربه‌ای تازه در بیان سینمایی را به ثبت رساند و مرز میان فیلم مستند و داستانی را برداشت. گام بعدی در «ماجرای نیمروز» بیشتر با استقبال مواجه شد و مهدویان به عنوان کارگردانی متبحر در ساخت تریلرهای سیاسی که در

گروه ماجرای نیمروز چه مسیری را در این سال‌ها طی کرده‌اند؟

مدار سه سینمایی مهدویان

هادی حجازی فر؛

از کارگردانی تئاتر تا چهره محبوب

هادی حجازی فر قبل از حضور در «ایستاده در غبار» در تئاتر و تلویزیون کارنامه پر و پیمانی داشت؛ نمایشنامه‌نویس و کارگردانی که با حضور در نخستین فیلم مهدویان توجه خیلی‌ها را به خود جلب کرد و چند همکاری مستمر با مهدویان داشت. او بعد از «ماجرای نیمروز ۲» تقریباً همکاری‌اش را با مهدویان قطع کرد و با حضور در فیلم‌های مختلف توانست جزو چهره‌های روز سینما شود. حجازی فر اخیراً برای شبکه نمایش خانگی سریال «داربوش» را کارگردانی و امسال نیز در «تاتور دشت» بازی کرده است.

سجاد پهلوان زاده؛

از «سقوط» تا «حیثیت گمشده»

اولین کارش به سال ۹۴ برمی‌گردد که فیلم کوتاه «سکوت» را ساخت. او در این سال‌ها تدوینگر بود و در نخستین فیلم مهدویان (ایستاده در غبار) کار تدوین این فیلم پر مخاطب را انجام داد. بعدها پهلوان زاده در سال ۱۴۰۱، با مشاوره مهدویان سریال «سقوط» را در شبکه نمایش خانگی کارگردانی کرد و سال بعدش (۱۴۰۲) سریال «حیثیت گمشده» را که موضوعی درام - خانوادگی داشت، به شبکه نمایش خانگی آورد.

ابراهیم امینی؛

از نویسندگی تا کارگردانی

ابراهیم امینی کار حرفه‌ای خود را از تلویزیون آغاز کرد و سال ۱۳۹۱ در سریال «آخرین روزهای زمستان» به کارگردانی محمدحسین مهدویان به عنوان بازیگردان حضور داشت. امینی فیلمنامه‌نویسی است که در فیلم‌های «لاتاری»، «ایستاده در غبار»، «ماجرای نیمروز» و «مرد بازنده» با محمدحسین مهدویان همکاری کرده است. او در جشنواره امسال به عنوان فیلم‌اولی با «چشم‌بادومی» حضور دارد. در این درام اجتماعی بازیگرانی همچون ساره بیات، مهدی هاشمی، علی باقری و ستایش دهقان حضور دارند.

در آرزوی

تکرار موفقیت ماجرای نیمروز

جدای از تیم مهدویان، ما در این سال‌ها شاهد تریلرهای سیاسی دهه شصتی‌ای شدیم که به نظر می‌رسد همه آنها تحت تأثیر «ماجرای نیمروز» ساخته شده‌اند: از «ضد» ساخته امیرعباس واسعی گرفته تا فیلم «بازی خونی» ساخته حسین میرزاحمدی که در جشنواره امسال به نمایش درآمد. جدا از اینکه فیلم‌های اولیه مهدویان را ببینیم یا نه، مروی بر عملکرد مقلدان «ماجرای نیمروز» بیشتر نشان از شکست دارد تا موفقیت.

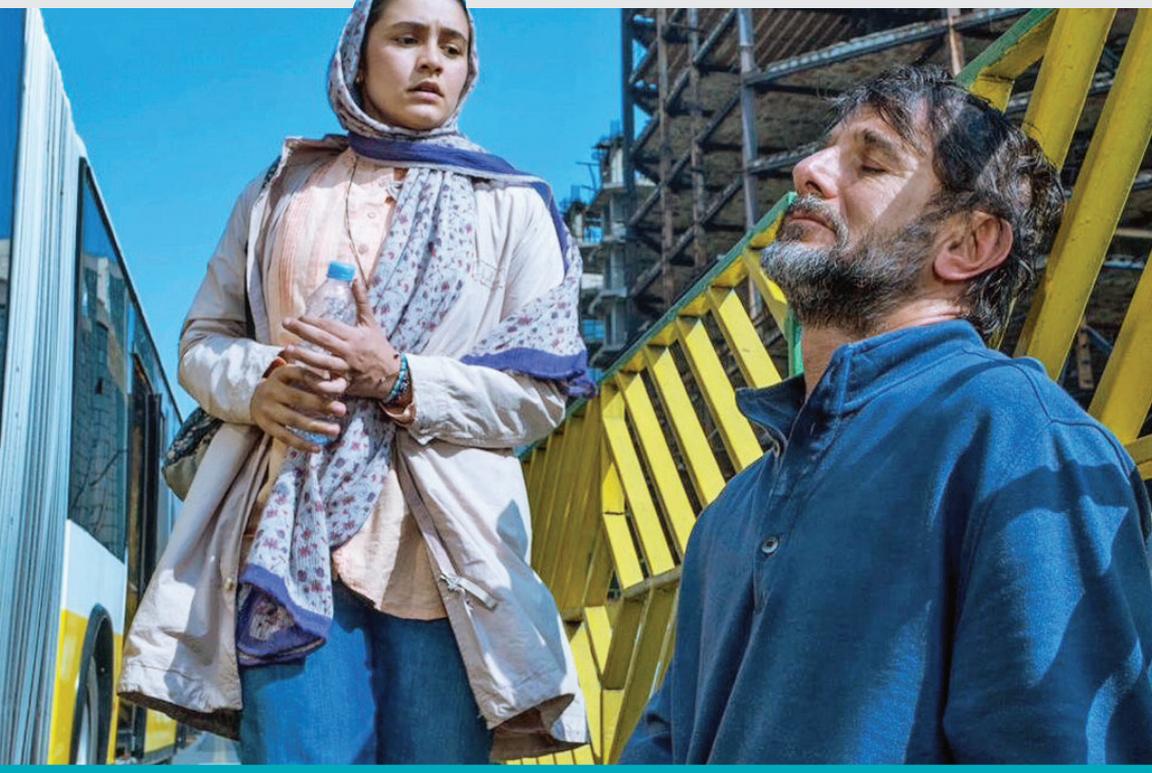
یک سکانس از فیلمنامه «زیبا صدایم کن»

هنوز خورشید دنبالت می‌کنه؟

فیلمنامه «زیبا صدایم کن» تازه‌ترین ساخته رسول صدرعاملی را آرش صادق بیگی، میلاد صدرعاملی و محمدرضا صدرعاملی براساس رمانی به همین نام نوشته فرهاد حسن‌زاده به نگارش درآورده‌اند. خسرو که در آسایشگاه روانی به اجبار بستری است، تمام این سال‌ها را در فکر دخترش، زیبا، سپری کرده. خسرو در روز تولد دخترش تصمیم متفاوتی می‌گیرد. امین حیایی و

روز/درون/آسایشگاه خسرو، ۴۸ ساله، نشسته جلوی دکتر و خودش را صاف و صوف می‌کند. دکتر دار و وضعیت و پرونده‌اش را بررسی می‌کند.
 دکتر: خوب خوابیدی دیشب آقاخسرو؟
 خسرو: خیلی وقتیه قرص خواب هم نمی‌خورم، عالی خوابیدم.
 دکتر: چه خوب، امروز چندشنبه‌س آقاخسرو؟
 خسرو: دوشنبه... دیروز یکشنبه بود.
 دکتر: چه ماهی؟
 خسرو: آبان.
 دکتر: چند ساله اینجا آقاخسرو؟
 خسرو: ۸ سال... ۹ سال...
 دکتر: خسته شدی از اینجا؟
 خسرو: نه، خونه‌م بوده خوب...
 دکتر: جهت‌ها رو بلدی؟ مثلن می‌دونی شرق کدوم طرفه؟
 خسرو: (با دست چپتی را نشان می‌دهد.) هر جا رو به کوه و ایسی آقا، دست راست می‌شه شرق...
 همون جا که خورشید درمیاد...
 دکتر: هنوز خورشید دنبالت می‌کنه؟
 خسرو: نه دکتر، خیلی وقتیه... من خب راننده

تاور کرین بودم؛ ۴۰ متر اون بالای آسمون، الان هم توهم نزدما ردم نکنین... ۱۰ سال نخستین نفری بودم تو تهران طلوع خورشید رو می‌دیدم... کسی بودیم برای خودمون، سنگ رو سنگ بند نمی‌شد بدون من.
 خسرو بی‌قرار نگاهش می‌کند.
 دکتر: هنوز خواب پرواز می‌بینی؟ دوست داری از ارتفاع بپری؟
 خسرو: (مکث می‌کند.) نه دکتر، خیلی وقتیه از سرم پریده.
 دکتر: از کی؟
 خسرو: از وقتی تو خشکسویی کار کردم... بالاخره یه کاری پیدا کردم پام رو زمین باشه.
 دکتر: کدومش بهتره؟
 وسط صحبت دکتر، صدای تصادف و بوقی شنیده می‌شود. یک‌هوه خسرو پا می‌شود و می‌رود پشت پنجره. دکتر صدایش می‌زند.
 دکتر: آقاخسرو... آقاخسرو...
 خسرو نمی‌شنود و غرق در فکر است. ورودی حیاط یکی از عقب زده به زانتیای اژیر. زن ۳۷ ساله، از ماشین پیاده می‌شود و می‌رود پشت ماشین. صندوق عقب قر شده. چندبار در صندوق

اکران ویژه فیلم‌های جشنواره برای معلولان

اکران ویژه فیلم‌های جشنواره برای معلولان جسمی از روز گذشته در پردیس سینمایی باغ کتاب آغاز شد. در نخستین روز از این اکران‌ها، «آفیلیم «صدام» و «چشم مردم» برای این عزیزان به نمایش درآمد. طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته قرار است طی شش روز، منتخبی از فیلم‌های چهل و سومین جشنواره فیلم فجر در ۲۴ سانس ویژه در پردیس سینمایی باغ کتاب برای معلولان جسمی اکران شود. پردیس سینمایی باغ کتاب با دارا بودن سطح دسترسی مناسب برای معلولان جسمی، امکان استفاده از سالن اصلی و ۴ سالن همکف دیگر را برای این عزیزان فراهم کرده است. همچنین با توجه به استقبال صورت گرفته، در نخستین روز اکران‌های ویژه جشنواره برای معلولان جسمی یک سانس دیگر به نمایش آثار اضافه شد و معلولان جسمی توانستند بیننده یکی دیگر از فیلم‌های جشنواره به انتخاب خود باشند. علاوه بر این، برنامه‌های ویژه دیگری نیز برای گروه‌های مختلف در نظر گرفته شده است:

- سه‌شنبه ۱۶ بهمن: اکران آثاری برای کودکان بدسرپرست در باغ کتاب
- چهارشنبه ۱۷ بهمن: اکران فیلم‌های مناسب‌سازی شده برای نابینایان در پردیس سینمایی چارسو
- پنجشنبه ۱۸ و جمعه ۱۹ بهمن: اکران فیلم‌های مناسب‌سازی شده برای ناشنویان در پردیس سینمایی چارسو

همچنین قرار بود روز گذشته به مناسبت میلاد حضرت ابوالفضل العباس (ع) و روز جانباز، باغ کتاب تهران میزبان سانس ویژه اکران فیلم برای جانبازان باشد که به دلیل آلودگی هوای تهران و نامساعد بودن شرایط برای حضور جانبازان این برنامه لغو و به پنجشنبه ۱۸ بهمن موکول شد.

یادداشت اول

فیلم دیدن روی سقف
مجتمع‌های تجاری

علیرضا محمودی

فرآیند فیلم دیدن در هر جامعه‌ای به شکل غیر مستقیم بر محتوا، روایت و شکل تولید فیلم تأثیر می‌گذارد. مصرف‌کنندگان با استقبال و نحوه اقبال از برخی فیلم‌ها به شکل روشنی سلیقه خود را توضیح می‌دهند و سفارش فیلم مطلوب خود را به فیلمسازان ارائه می‌کنند. در ساختارهای تولید چرخه‌ای مانند سینمای ایران که تولید محدود است و تولیدکنندگان فضای نمایش فیلم‌ها را از صاحبان سینماها برای اکران در مدت محدودی در اختیار دارند، توجه به سفارش مصرف‌کنندگان به یک ویژگی اصلی تولید فیلم تبدیل شده است.

در ۵۰ سال گذشته سالن‌های سینماهای ایران از تنوع جغرافیایی در محله‌ها و مراکز شهر، به سمت تمرکز در مراکز خرید و بازارهای مدرن تغییر ماهیت شهری داده‌اند.

در این مدت مصرف فیلم از یک سرگرمی مناسب مردان مجرد به سرگرمی مناسب خانواده‌ها تا یک وقت پرکنی برای جمع‌های دوستانه تغییر شکل داده است. تغییر جغرافیایی شهری و جمعیتی مصرف‌کنندگان فیلم در بزرگ‌ترین شهر مصرف‌کننده فیلم نشان تغییر ماهیت سفارش‌هایی است که مصرف‌کنندگان به سازندگان فیلم‌های ایرانی انتقال داده‌اند.

بر اساس همین تغییر ماهیت‌ها می‌توان فهمید که گروه دوستانه متشکل از جوانان و میانسالان زن و مرد که بر اساس قرارهای دوستانه به سینما می‌روند تا چه حد سلیقه متفاوتی از مصرف فیلم با خانواده ایرانی در ۴ الی ۳ دهه قبل دارند؛ گروه‌های دوستانه امروزی که شکل زندگی فرهنگی‌شان متأثر از شبکه‌های اجتماعی است و اقبال از فیلم‌ها را به روش‌های مختلف در صفحات شخصی خود بازتاب می‌دهند.

این نمایندگان خرده‌فرهنگ‌های شهری در مجتمع‌های تجاری هویت خود را باز تعریف می‌کنند که بخشی از آنها سالن‌های متنوع سینماست. مصرف فیلم در جامعه امروز ایران که به شکل اقبال از کمدها اوج گرفته محصول وقت بیشتری است که زندگی سلولی و مشاغل دور کاری برای طبقات نیمه‌مرفه فراهم می‌کند. برای شناخت سینمای امروز ایران، شناخت این طبقه و ویژگی‌های خرده‌فرهنگ‌های تشکیل‌دهنده آن ضروری است.

روز چهارم فجر چهل و سوم از چشم دور بین

جنجال در نشست خبری

شمال از جنوب غربی

نشست خبری فیلم ژولیت و شاه

حامد بهداد در فتوکال انیمیشن ژولیت و شاه حاضر شد

درگیری لفظی حمید زرگر نژاد و امیررضا دلاوری از حاشیه‌های روز چهارم بود

عکس‌نوشت

دیدار

در اختتامیه جشنواره نوزدهم

۲۲ بهمن ۱۳۷۹.
اختتامیه نوزدهمین جشنواره فیلم فجر، تالار وحدت، دیدار عباس کیارستمی و عزت‌الله انتظامی در سالن انتظار تالار وحدت
عکس: همشهری / مجتبی جهانبخش